

Till

Kommunkontoret, Lunds Kommun
britt.steiner@lund.se
Kommunstyrelsens ordförande, Lunds Kommun
philip.sandberg@lund.se

Med anledning av Kommunkontorets rapport ”Lunds framtida avloppslösning”

Vi reagerar starkt när resultatet av vårt tidigare uppdrag, redovisat 2020-09-07 i rapporten ”Lunds framtida avloppsvattenrening”, avfärdas på osakliga grunder eller på grund av missuppfattningar och vill därför lämna följande synpunkter.

0. Bakgrund

Inför ett slutligt beslut om vägvalet för Källby ARV, uppdrog Lunds kommun åt undertecknade att göra en bedömning av två utredningar. Dessa utredningar, gjorda hösten 2016 respektive våren 2020 av eller genom VA SYD, behandlar två alternativ - utveckling av Källby ARV för framtida belastningar eller avveckling av detsamma och överföring av avloppsvattnet till Sjölunda ARV. Vårt uppdrag var begränsat till att bedöma dessa utredningar med huvudsaklig fokus på om och hur man skulle kunna ta till vara och utveckla Källby ARV för att möta Lunds kommuns framtida behov av avloppsvattenrening med tidsperspektivet år 2050, samma som i de båda VA SYD-utredningarna.

Vi kunde konstatera att Källbyverket är ett modernt och väl fungerande verk som mer än väl uppfyller gällande tillståndskrav på utsläppsnivåer men som snart närmar sig sin *formella* maximala kapacitet, dock inte sin faktiska kapacitet.

Vi ställde oss tveksamma till den slutsats VA SYD redovisade, nämligen att en avveckling av Källby ARV och en överföring av avloppsvattnet till Sjölunda ARV skulle vara mest fördelaktigt för Lunds kommun och dess VA-abonnenter.

Vi fann det fullt möjligt att ta till vara och utveckla Källby ARV på ett investeringseffektivt sätt baserat på beprövad, väl fungerande teknik för av oss bedömda belastningar och skärpta utsläppskrav år 2050 och med tillvaratagande av verkets inbyggda tekniska kapital. Ett sådant förslag skisserades också. Därutöver skisserades möjligheten att komplettera verket för belastningar och krav som kan uppkomma efter år 2050.

Vi konstaterade också att även vid ett beslut om avveckling behöver Källby ARV vara i drift till åtminstone år 2035 då, enligt vår bedömning, en överföring till Sjölunda ARV tidigast skulle kunna ske. Detta kräver enligt vår uppfattning förnyat tillstånd för vid den tidpunkten aktuell belastning, troligen med skärpta utsläppsvillkor som följd.

Vi bedömde en avveckling av det ”rinnande” vattnet genom de befintliga dammarna – en konsekvens av en avveckling av Källby ARV – som ett vågspel som riskerade att försämra rekreationsvärdet i och kring dalgången med Höje å.

Vi rekommenderade Lunds kommun att komplettera beslutsunderlaget inför ett slutligt beslut om Källbyverkets framtid.

Det handlade om:

- * Redovisning av den av Kommunfullmäktige redan år 2016 beställda fördjupningen av alternativet överföring till Sjölanda ARV inkluderande bland annat kostnadskonsekvenser för Lunds kommun
- * Åtgärder vid Källbyverket för förlängt tillstånd fram till möjlig, eventuell avveckling
- * Fördjupning av alternativet att ta till vara Källbyverkets tekniska värde och utveckla det för bedömd framtida belastning och krav.
- * Beskrivning av skillnader i miljökonsekvenser vid ett avvecklat kontra bibehållet Källbyverk sett ur perspektivet Höje å och de befintliga dammarna.

Vi gjorde bedömningen att med sådant kompletterande underlag på bordet kommer en klok utbyggnad av Källbyverket att framstå som det för Lunds kommun och dess VA-abonnenter mest kostnadseffektiva sättet att möta behovet av avloppsvattenrening fram till i första hand år 2050.

Vi har nu, med anledning av en artikel i Sydsvenskan den 20 januari 2021, begärt ut och tagit del av Kommunkontorets rapport "Lunds framtida avloppslösning" samt en del av därtill kopplat underlag framtaget i VA SYDs regi. Rapporten är en redovisning av det utredningsuppdrag Kommunstyrelsen 2020-11-04 lade inför ett beslut om fortsatt inriktning av arbetet med Lunds framtida avloppslösning.

Vi vill efter vår översiktliga genomgång av dessa handlingar framföra följande.

1. Möjlighet till utbyggnad av Källby ARV

Vi noterar att VA-SYD i sin underlagsrapport mycket kort avfärdar vårt förslag som ett orealistiskt alternativ och hänvisar till en jämförelse av kostnadskalkyler upprättad av WSP. Vi ser denna jämförelse snarast som en partsinlaga för eget förslag och får intrycket att VA SYD inte är intresserat av någon annan lösning än att avveckla Källby ARV och i stället få bygga en storslagen, regional anläggning vid Sjölanda i Malmö.

Vi noterar att Kommunkontoret i sin rapport anger att vårt förslag bygger på mindre strikta utsläppskrav och att det inte är förberett för läkemedelsrening. Vidare att en sådan komplettering uppskattningsvis minst skulle fördubbla vår redovisade investeringsnivå. Dessa påståenden är inte korrekta och vi har tidigare bemött dem såväl i mejl till kommunen som vid möte med Tekniska Nämnden!

Vi noterar också att VA-SYD gett ett uppdrag åt EnviDan vars syfte varit att få en översikt över den nuvarande kapaciteten i förhållande till den framtida belastning och de investeringsbehov som krävs för att anläggningen ska ha kapacitet att behandla avloppsvatten och slam i en stabil drift fram till år 2032. Detta årtal sägs ha valts för att få en viss marginal i förhållande till VA SYDs planering för utbyggnaden av Sjölanda ARV och av tunneln för överföring av avloppsvattnet. I rapporten kommer man fram till att Källby ARV med underhåll och investeringar om totalt ca 50 Mkr kan klara ökad belastning fram till 2032. Samtidigt pekar EnviDan på vissa processtekniska möjligheter att öka reningsverkets kapacitet och/eller reningsgrad.

Vi noterar att man gör bedömningen att med av EnviDan skisserade kompletteringar och modifieringar skulle man kunna driva Källby ARV vidare inom gällande utsläppsvillkor fram till 2032. Huruvida den formella (miljöjuridiska) möjligheten finns att fortsätta driften inom nu gällande tillstånd är dock osäkert och avgörs av tillståndsmyndigheten.

Vi gjorde bedömningen att det är möjligt att utveckla Källby ARV för framtida behov till en kostnad som maximalt uppgår till 400 Mkr, inkluderas en eventuell komplettering för läkemedelsrening ökas detta belopp till ca 500 Mkr. En nytillkommen rapport pekar på ett befintligt renoveringsbehov och tas höjd för osäkerhet vad gäller sådan renovering av vissa anläggningsdelar som vi anser ska bibehållas, blir med 30 % påslag beloppet istället 650 Mkr eller 1.100 Mkr lägre än vad VA SYD angivit.

Detta vårt skisserade förslag att utveckla Källby ARV med tillvaratagande av dess tekniska kapital borde sakligt bearbetas och inte lättvindigt avfärdas, till exempel genom att komplettera EnviDans uppdrag att även omfatta tidsperspektivet år 2050.

3. Nedläggning av Källby ARV och överföring till Sjölunda ARV

VA SYD arbetar uppenbarligen endast med detta överföringsalternativ och har om vi förstår det rätt hittills lagt ner ca 125 Mkr för diverse utredningar. Dock sägs arbetet ännu befinna sig i en tidig förstudie-fas som bedrivs på övergripande nivåer. Den kostnad med vilken alternativet skulle belasta Lunds kommun uppges nu uppgå till 2 670 Mkr alternativt 2 408 Mkr med ett osäkerhetsintervall på -15 till + 30 %. Med andra ord en kostnad som uppgår till mellan 2 och 3,5 miljarder!

Vi ställer oss fortfarande tveksamma till att detta alternativ är det för Lunds kommun mest fördelaktiga.

4. Befintliga dammar

Vi noterar att studier gjorts under rubriken ”Källby dammar efter reningsverkets flytt” och att dessa pekar på erforderliga åtgärder för att ersätta tillflödet till dammarna. Det handlar om tillförsel av dagvatten inkluderande fördröjning och rening. Man skisserar tre möjliga åtgärder – små, medelstora och stora - och konstaterar att denna fråga behöver redas ut tidigt så det går att ta höjd både ekonomiskt och tidsmässigt.

Vi instämmer i detta men hade gärna sett motsvarande studie ”Källby dammar med bibehållet reningsverk”.

5. Avslutningsvis

Vi noterar att Kommunkontoret i sin rapport hårt trycker på behovet av expansionsytor för Lunds kommun och att detta behov starkt talar för en avveckling av Källby ARV. Huruvida detta behov kan motivera en merkostnad på närmare 2, kanske 3, miljarder kronor undandrar sig vår bedömning.

Vi noterar vidare att Kommunkontoret skriver att ”kalkylerna avseende såväl investeringar som driftkostnader är för osäkra för att i detta läge ska vara möjligt att dra slutsatser kring vilken totallösning som är bäst ur ett ekonomiskt perspektiv för Lunds kommun.”

Vi är därför av uppfattningen att våra rekommendationer lämnade i vår rapport av den 7 september 2020 i huvudsak fortfarande är relevanta men vi kan naturligtvis inte påverka hur och på vilket underlag Lunds kommun fattar beslut.

Vi bilägger några ytterligare synpunkter och står till förfogande om kompletteringar eller förtydliganden skulle behövas.

Lund 25 januari 2021

Med vänlig hälsning

Sven Landelius
Sven Landelius Consulting AB

Erik Ander
ERAN Miljökonsult AB

Claes Göran Persson
FRELON AB